

CA

T.C.
YOZGAT VALİLİĞİ
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
2024-2025 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI
II. DÖNEM II. YAZILI SINAVI
(İL GENELİ ORTAK)

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
10. SINIF

Adı ve Soyadı :
Sınıfı / Şubesi :
Öğrenci Numarası :

SINAV NOTU**100****ÖĞRENCİLERİN DİKKATİNE!**

1. Bu soru kitapçığında 7 soru bulunmaktadır ve sınav süresi 40 dakikadır.
2. Soruların cevaplarını, cevap için ayrılan bölümlere yazınız.
3. Değiştirmek istediğiniz bir cevabı, yumuşak silgiyle cevap kâğıdını yıpratmadan siliniz.
4. Sınav 100 (yüz) tam puan üzerinden değerlendirilecektir.
5. Her sorunun puanı üzerinde yazmaktadır.

1 ve 2. Soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Dirseğini dayadı, bir uzun yastığın altından küçücük bir anahtar külçesi çıkardı. Yanı başında, minderin üstüne konmuş sedef kakmalı büyükçe bir çekmeceyi açtı, içinden üç tane mektup çıkardı. Bunları, bir şey söylemeksizin Servet Bey'e uzattı ve başını tekrar pencereye çevirdi. Servet Bey ancak birer saniye devam eden bir müddet zarfında üç mektuba sırayla göz gezdirdi, sonra tıpkı kayınpederinin yaptığı gibi kâğıtları lakayt bir tavırla sedef kakmalı çekmecenin üstüne bıraktı.

Naim Efendi, göz ucuyla damadının mektupları okumadan iade ettiğini gördü ve dedi ki:

"Niçin okumadınız, efendim?"

Servet Bey, dik dik ihtiyar adamın yüzüne baktı:

"Çünkü" dedi: "Bana verdiğiniz mektupların üçü de imzasızdır. Bendeniz, müddeti hayatımda ne imzasız mektup yazdım ne de imzasız mektup okudum. Terbiyem ve tabi olduğum prensipler buna müsait değildir."

Soru 1**(10 puan)**

Bu parçada kullanılan anlatım biçimini ve bu anlatım biçiminin özelliklerinden birini yazınız.

Öyküleyici anlatım ve betimleyici anlatım kullanılmıştır. Öyküleyici anlatımın özellikleri şunlardır:

- Olay, kişi, zaman ve mekan ortak öğelerdir.
- Sanat metinleri öyküleyici anlatımla yazılır.
- Öyküleyici anlatımda bir olay örgüsü vardır.
- Ana karakter ve yan karakterler bulunur.
- Anlatılan olaylar yaşanmış ya da yaşanması mümkün olaylardır.

Betimleyici anlatımın özellikleri şunlardır:

- *Betimleyici anlatım, sanatsal ve açıklayıcı olmak üzere ikiye ayrılır.
- *Betimlemeler dış varlıkları anlatabildiği gibi kişinin iç dünyasını da anlatabilir.
- *Kişinin dış görünümünden bahseden betimlemelere fiziksel betimleme denir.
- *Hikaye, tiyatro, şiir, roman, gezi yazısı gibi türlerde betimleyici anlatım sıklıkla kullanılmaktadır.
- *Kelimelerin yan ve mecaz anlamlarına sıklıkla başvurulur.

Soru 2**(10 puan)****Bu parçadaki anlatıcıyı ve bakış açısını belirleyerek yazınız.****-3. kişili (o) anlatım****-Gözlemci (müşahit) bakış açısı. Anlatıcı gördüğünü anlatmış.****Soru 3****(15 puan)****(...)**

Zekiye- Git beyim! Ben olsa olsa bir iki damla yaş dökerim. İzin vermezsen onu da dökmem, gönlümde saklarım. İsterse her damlası bir damla zehir olsun. Kavgaya gideceksin değil mi? Vatanın için gideceksin, değil mi? Beni de unut, dünyayı da unut.

İslam Bey- Bari ben tek mil edeyim. Eğer vatanım için şehit olacak kadar bahtım var ise o zaman sen de istediğin adamı seçebilirsin.

Yukarıda verilen metinde geçen milli, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihi ve mitolojik öğelerden herhangi birini yazınız.

Bu metinde milli, manevi değer olarak vatan sevgisi vurgulanmıştır. Şehitlik mertebesinin kutsallığı ve kader inancından bahsedilmiştir. En vazgeçilmez duygularımızdan aşk duygusunun üstüne çıkmış vatan aşkı ifade edilmiştir. Yine bu paragraftan saygı ve kabulleniş gibi değerler çıkarılabilir.

Soru 4**(10 puan)****(...)**

Hacivat: Yanlış anladın Karagöz, yani buraya geliş amacım güzeldi.

Karagöz: Bana ne senin amcan güzelse!

Hacivat: Yani güzel dileklerle geldim.

Karagöz: Ne işe yarayacak o yağlı, güzel direkler.

Hacivat: Anlaşıldı bugün sen ters tarafından kalktın.

Karagöz: Seni de tersinden kapayım da gör. (Hırlayarak saldırır.) Hırrr...

Yukarıdaki metindeki şahısların özelliklerini metinden hareketle yazınız.

Hacivat Karagöz'e göre daha mürekkep yalamış, uyanık bir tiptir.

Karagöz Hacivat'ın her söylediğini yanlış anlar. Komedi unsuru burada doğar.

Hacivat yöneten, Karagöz yönetilendir. Özetle, Hacivat yarı aydın; Karagöz cahil, eğitimsiz halkı temsil eder.

Ayrıca Karagöz oldukça iyi niyetlidir.

Soru 5**(20 puan)**

Bir akşam Mısır'daki evimizin büyük sofasında oturuyorduk. Yemekten henüz kalkılmış, annemle babam kahvelerini içiyor. Kız kardeşim bebeğini uyutuyor. Ben de isteksiz isteksiz yeni bir oyuncağın ilk provalarını yapıyordum. Niçin isteksiz isteksiz diyeceksiniz. Çünkü o gün ninem bizden ayrılmış, İzmir'e gitmişti...

Yukarıda verilen anı örneğini türün özelliklerini dikkate alarak en az beş (5) cümleyle devam ettiriniz. (Konu bütünlüğü, tutarlılık, imla ve noktalama dikkate alınarak metin oluşturulmalıdır.)

Ninemden ilk ayrılışımdı. Sanki evin temel taşı gitmiş gibiydi. Ertesi gün ninemin evinde misafir olduğu amcam bizi telefonla aradı ve şöyle dedi: "Yahu! Annemin yüzü hiç gülmüyor. İzmir'i gezdirme teklifime bile sıcak bakmadı." İçimi büyük bir sevinç kapladı. Belli ki ninem de benden ayrı kalmak istemiyordu. Canım ninem, döneceğin günü iple çekiyorum. Bir daha seni asla yalnız göndermeyeceğim.

Soru 6**(15 puan)**

Usta kalem Rasim Özdenören, Türk edebiyatına damga vuran Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt, Nuri Pakdil, Mehmet Akif İnan, Alaeddin Özdenören ve Ali Kutlay'dan oluşan Yedi Güzel Adam'ın son temsilcisiydi. 2009'da TBMM Üstün Hizmet Ödülü ile 2015'te Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Ödülü'nü almıştı. Merhum yazar Rasim Özdenören , bugün Eyüp Sultan Camii'inde ikinci vaktini müteakip kılınacak cenaze namazının ardından toprağa verilecek.

Yukarıdaki metinde geçen altı çizili kelime ve kelime gruplarının anlamını metnin bağlamından hareketle belirleyerek yazınız.

Usta kalem: Tecrübeli, alanının en iyilerinden bir yazar. (birini yazması yeterlidir)

Damga vuran: İz bırakan, başarılı. (birini yazması yeterlidir)

Son temsilcisi: Son örnekleri veren.

Merhum: Hayatını kaybetmiş, vefat etmiş. (birini yazması yeterlidir)

Müteakip: Takip eden, izleyen, devamı, sonrası, ardı sıra gelen, ...den sonra. (birini yazması yeterlidir)

Soru 7**(20 puan)****Aşağıdaki tabloda verilen cümleleri, cümle türlerine göre inceleyip karşılıklarına yazınız.**

Rıhtıma çıkınca tunçtan bir zırh giymiş gibi oldum.	Yapısına göre:	Girişik Birleşik Cümle
Deniz kıyısında buluna bu iskele, Bursa'nın bakımlı ve gelişmiş bir iskelesidir.	Yüklemnin sözcük türüne göre:	İsim (ad) Cümlesi
Ne var ki birçok engeller yüzünden bu yolculuğun programı çizilememişti daha.	Yüklemnin yerine göre:	Devrik Cümle
Paluko akıllı adamdır.	Anlamına göre:	Olumlu Cümle

SINAV BİTTİ.
CEVAPLARINIZI KONTROL EDİNİZ